

VERSLAG 2^E VERGADERING EXPERTGROEP

Versie 17 december 2021

datum 7 december 2021
tijd 16.00 uur tot 18.00 uur
onderwerp Gezondheidseffecten windturbines

De voorzitter van de expertgroep opent de vergadering en introduceert de agenda voor de bijeenkomst. De agenda is als volgt:

1. Bespreking verslag eerste bijeenkomst
2. Terugblik op gesprek voorzitter met klankbordgroep
3. Bespreking Gespreksnotitie blinde vlekken
4. Reactie op afwegingskader gemeente
5. Vooruitblik naar volgende vergadering

1. Bespreking verslag eerste bijeenkomst

Tijdens de bijeenkomst hebben de leden van de expertgroep gereageerd op het verslag van de bijeenkomst op 23 november jl. Op basis van de reactie van de expertgroep heeft het secretariaat enkele (kleine) aanpassingen in het verslag gedaan en een nieuwe versie op 10 december jl. naar de expertgroep verstuurd.

2. Terugblik op gesprek voorzitter met klankbordgroep

De voorzitter van de expertgroep geeft een korte samenvatting van het gesprek dat hij namens de expertgroep heeft gevoerd met de klankbordgroep op 2 december jl. Tijdens de bijeenkomst van de klankbordgroep was ruimte voor kennismaking over en weer. De leden van de klankbordgroep hebben verschillende vragen gesteld en zorgen geuit, onder andere over de samenstelling van de expertgroep, de werkwijze en het afwegingskader van de gemeente. De voorzitter heeft de vragen van de leden van de klankbordgroep beantwoord en het volgende aangegeven over de wisselwerking tussen expertgroep en klankbordgroep: "de expertgroep is geïnteresseerd in de opvattingen van klankbordgroep en neemt deze iedere keer mee als zij de volgende stap in het proces zet. De klankbordgroep ontvangt vervolgens van de expertgroep weer een volgend product waar zij op kan reageren. De expertgroep bespreekt de punten die de klankbordgroep inbrengt, maar kan niet beloven dat zij alle punten ook opvolgt". Er waren daarnaast zorgen vanuit de klankbordgroep over de snelheid van het proces dat de gemeente wil doorlopen. De voorzitter van de expertgroep toonde daar begrip voor, maar heeft aangegeven dit proces wel te zullen aanhouden. Daarbij heeft hij drie mogelijke uitkomsten van het proces geschetst, waarbij de kwaliteit van het advies vooropstaat:

- ▶ de expertgroep komt met een volledig advies op alle 'blinde vlekken';
- ▶ de expertgroep weet niet tot een advies te komen;
- ▶ of de expertgroep komt tot een gedeeltelijk advies waarbij een deel van de 'blinde vlekken' geadresseerd worden.

Tot slot heeft de voorzitter van de expertgroep de klankbordgroep uitgenodigd om met elkaar in debat te gaan en tot een gelimiteerde lijst met aanvullende zorgen (vijf tot tien) te komen.

De leden van de expertgroep kunnen zich vinden in de toelichting die de voorzitter van de expertgroep bij de klankbordgroep heeft gegeven en geven aan dat zij een vergelijkbaar beeld hebben bij de mogelijke uitkomsten van het proces zoals hierboven beschreven.

3. Bespreking Gespreksnotitie blinde vlekken

Het secretariaat ligt toe dat de gespreksnotitie niet bedoeld is als een conclusie van de expertgroep, maar als startpunt van het gesprek in de expertgroep. De voorzitter stelt voor om als eerste de blinde vlek 'Gezondheidseffecten voor kinderen' te bespreken.

- ▶ Eén van de leden van de expertgroep geeft aan dat hij aansluit bij het geschetste beeld in de notitie. De notitie laat zien dat de geluidnormen voor windturbines voor volwassenen voldoende zijn om ook kinderen te beschermen vanwege de vergelijking van effecten tussen volwassenen en kinderen.
- ▶ De voorzitter van de expertgroep beaamt dat hij op basis van de notitie geen aanleiding ziet om een leemte in de normen vast te stellen waar het de bescherming van kinderen/jongeren betreft.
- ▶ Eén van de leden van de expertgroep is benieuwd op basis van welke expertise het secretariaat van de expertgroep de beoordeling van wetenschappelijke literatuur heeft gedaan. Hij mist een kritische analyse van de beschreven literatuur.
  - ▶ Het secretariaat licht toe dat zij geen wetenschappers zijn, maar met de notitie de door de expertgroep aangereikte literatuur heeft geordend.
  - ▶ Eén van de andere leden van de expertgroep geeft aan dat een kritische analyse niet de rol van het secretariaat is, maar dat dit door de expertgroep (in gesprek) dient te worden gedaan.
  - ▶ In reactie hierop geeft de eerste spreker aan dat er veel meer tijd nodig is om een dergelijke analyse uit te voeren.

Naar aanleiding van bovenstaande reactie volgt een uitgebreid gesprek in de expertgroep over de kwaliteit van wetenschappelijk onderzoek en bewijs en de wijze waarop dit beoordeeld dient te worden. Eén van de leden van de expertgroep kan zich niet vinden in de voorgestelde werkwijze van de expertgroep waarin de basisliteratuur als uitgangspunt wordt genomen en deze met zorgen en vragen 'uitgedaagd' kan worden. Hij stelt voor om een analyse uit te voeren op alle documenten in de beschikbare literatuur en deze te toetsen op de kwaliteit van het bewijs. De voorzitter van de expertgroep stelt voor om dit punt voor nu te parkeren en tijdens de volgende bijeenkomst te bespreken. Het doel van de volgende bijeenkomst is dan om het eens te worden over de kwaliteit van wetenschappelijk onderzoek en bewijs en de wijze waarop dit beoordeeld dient te worden. Dit kan vervolgens als uitgangspunt worden genomen voor de verdere werkwijze van de expertgroep.

- ▶ In reactie op de eerdere vraag van de voorzitter over de gezondheidseffecten voor kinderen geeft het derde lid van de expertgroep aan dat hij het op hoofdlijnen eens is met de tekst in de gespreksnotitie. Op onderdelen zou de verwoording wellicht anders kunnen, maar er is reden om aan te nemen dat de geluidnormen voor windturbines voor volwassenen voldoende zijn om ook kinderen te beschermen

De voorzitter van de expertgroep stelt voor om in het advies van de expertgroep niet de volledige tekst uit de gespreksnotitie op te nemen. Naar verwachting bestaat ieder advies over een blinde vlek uit een beknopte conclusie en advisering ten aanzien van het onderwerp, de rationale van de expertgroep als onderbouwing van de conclusie en het advies met vervolgens een verwijzing naar de literatuur waarop de rationale gebaseerd is.

4. Reactie op afwegingskader gemeente

Tijdens de bijeenkomst hebben de leden van de expertgroep gereageerd op het voorstel van het secretariaat voor een reactie namens de expertgroep op het afwegingskader van de gemeente. Op basis van de reactie van de expertgroep heeft het secretariaat enkele (kleine) aanpassingen in het document gedaan en een nieuwe versie namens de expertgroep op 9 december jl. naar de gemeente verstuurd.

5. Vooruitblik naar volgende vergadering

De voorzitter van de expertgroep geeft aan dat tijdens de volgende vergadering allereerst het onderwerp 'kwaliteit van wetenschappelijk onderzoek en bewijs' wordt besproken. Eén van de leden van de expertgroep gaat daarnaast in overleg met zijn achterban om te bepalen of hij binnen de kaders van de huidige werkwijze nog kan deelnemen aan de expertgroep. In de volgende bijeenkomst op 21 december a.s. wordt dit nader besproken.